Araştırma Makalesi/Original Article

NESNE Psikoloji Dergisi

Şüpheli Kadın Ölümleri Bağlamında Azınlık Etkisi: Kadın Hakları Savunuculuğu ve Grup Kimliğinin Rolü

Dicle Rojda Tasman[1], Hayal Yavuz Güzel[2]

Tasman, D. R. ve Yavuz Güzel, H. (2025). Şüpheli kadın ölümleri bağlamında azınlık etkisi: Kadın hakları savunuculuğu ve grup kimliğinin rolü. *Nesne, 13*(36), 121-145. DOI: 10.7816/nesne-13-36-02

Anahtar kelimeler
Azınlık etkisi, kadın hakları savunması, sosyal kimlik, şüpheli kadın ölümleri, karar verme

Öz
Mevcut çalışmanın temel amacı, Türkiye'de kadına yönelik şiddet bağlamında, daha özel olarak şüpheli kadın ölümlerine ilişkin karar verme görevinde (cinayet/intihar) azınlık etkisini incelemektir. Araştırmada kadın hakları savunuculuğu (var/yok), azınlık üyenin cinsiyeti (kadın/erkek) ve çoğunluk grup kimliği (iç-grup/dış-grup) değişkenlerinin etkisi 2×2×2 denekler arası deneysel desenle test edilmiştir. Öncelikle, deneysel değişimlemede kullanılacak senaryo ve video materyallerinin geliştirilmesi amacıyla iki pilot çalışma yürütülmüş; ardından ana çalışma için üniversite öğrencisi 241 kadın katılımcıdan veri toplanmıştır. Deneysel koşulların hepsinde azınlık olayın "*cinayet*" olduğunu savunurken, çoğunluk "*intihar*" olduğunu savunmuştur. Elde edilen bulgular, katılımcıların büyük çoğunluğunun olayı "*cinayet*" olarak değerlendirdiğini göstermiştir. Verilen karar üzerinde yalnızca çoğunluk grup kimliği değişkeninin anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür: çoğunluğun iç-grup olduğu koşullarda katılımcıların "*cinayet*" kararı verme eğilimi anlamlı biçimde azalmıştır. Ayrıca, azınlık grup üyesine yönelik izlenimlerin çoğunluk grup üyelerine kıyasla daha olumlu değerlendirildiği; keşifsel düzeyde, bu olumlu değerlendirmenin özellikle azınlık cinsiyetinin kadın olduğu kadın hakları savunucusu koşulunda belirginleştiği gözlemlenmiştir. Ancak, söz konusu bu olumlu izlenimler verilen karar üzerinde anlamlı bir etki göstermemiştir. Bulgular, Sosyal Kimlik Kuramı ve azınlık etkisi literatürü çerçevesinde tartışılmıştır.

Keywords
Minority influence, women's rights advocacy, social identity, suspicious female deaths, decision

Minority Influence in the Context of Suspicious Female Deaths: The Role of Women's Rights Advocacy and Group Identity

Abstract
The main purpose of the current study is to examine minority influence within the context of violence against women in Turkey, more specifically in a decision-making task (murder vs. suicide) regarding suspicious female deaths. The effects of women's rights advocacy (present vs. absent), minority member gender (female vs. male), and majority group identity (in-group vs. out-group) were tested using a 2 × 2 × 2 between-subjects experimental design. First, two pilot studies were conducted to develop scenario and video materials for the experimental manipulation; subsequently, data were collected from 241 female university students for the main study. In all experimental conditions, the minority argued that the case was a "*murder*," while the majority argued it was a "*suicide*." The findings indicated that most participants evaluated the case as "*murder*." Only majority group identity had a significant effect on the decision outcome: participants were significantly less likely to judge the case as "*murder*" when the majority group was the in-group. Additionally, impressions of minority group members were evaluated more positively than those of majority group members; at an exploratory level, this positive evaluation was particularly pronounced in the women's rights advocate condition when the minority gender was female. However, these positive evaluations did not translate into decision outcomes. The findings are discussed within the framework of Social Identity Theory and the minority influence literature.

Makale Bilgisi
Geliş tarihi: 27 Ağustos 2025
Düzeltme tarihi: 30 Eylül 2025
Kabul tarihi: 01 Kasım 2025

Yazar Notu: Bu çalışma, ilk yazarın doktora tezinin bir bölümünden üretilmiştir.

DOI: 10.7816/nesne-13-36-02

[1] Araş. Gör., Antalya Bilim Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, dicle.tasman(at)antalya.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5569-4669
[2] Dr. Öğr. Üyesi, Hacettepe Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, hyguzel(at)hacettepe.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1722-3441

© 2025 nesnedergisi. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Hem uluslararası hem de ulusal alanyazında toplumsal refahı doğrudan etkileyen ciddi bir insan hakları sorunu olan kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri, sosyal etki çalışmaları bakış açısıyla ele alınmıştır. Söz konusu bu alanyazında uzun yıllar boyunca sosyal etkinin çoğunluktan azınlığa doğru işlediği görüşü hakimken, Moscovici ve arkadaşlarının (1969) çalışmasıyla birlikte azınlığın da çoğunluğu etkileyebileceği görülmüştür (Maass ve Clark, 1984; Sakallı, 2001b).

Azınlık ve çoğunluk 'gruptaki insan sayısıyla ilgili fikir birliği', 'normatif konum' (toplum tarafından kabul gören standartlar) ve 'güç ilişkisi' üzerinden tanımlanabilmektedir (Gardikiotis, 2011). Çoğunluk, normatif olanı savunan ve diğer gruplar üzerinde gücü olan sayıca büyük grupları; azınlık ise normatif olmayanı savunan, diğer gruplar üzerindeki gücü az ve genellikle sayıca küçük grupları ifade etmektedir (Martin ve Hewstone, 2010, s. 5). Toplumda dezavantajlı konumda olan azınlıkların bulundukları konumu iyileştirebilmeleri için avantajlı grupları etkileyip etkileyemedikleri konusu, toplumsal dönüşüm süreçlerinin anlaşılması için üzerine çalışılması gereken önemli bir konudur. Mevcut çalışmanın temel amacı, Türkiye'de kadına yönelik şiddet, daha özel olarak belirtilecek olunursa, şüpheli kadın ölümleri bağlamında azınlık etkisini incelemektir.

Şüpheli bir kadın ölümü haberi ile karşılaşıldığında, bu ölümün bir cinayet mi yoksa intihar nedeniyle mi ortaya çıktığı akla gelen ilk soru olmaktadır. Nedensel yüklemeler yapılırken içsel yükleme yapmak (bu örnekte kişinin intihar ettiğini düşünmek) sıklıkla başvurulan bir yükleme yanlılığıdır (Kelley ve Michela, 1980; Ross, 1977). Ancak kararın verildiği sosyal ortamda dışsal faktörlere dikkatin çekilmesini sağlayacak unsurlar bulunduğunda bu yanlılık azalabilmektedir (Storms, 1973; Summers ve Feldman, 1984). Buradan hareketle, şüpheli bir kadın ölümü haberi ile karşılaşıldığında, ortamda bu olaya neden olabilecek dışsal faktörlere dikkat çeken bir azınlık bulunduğunda, ölüm nedeninin intihar değil cinayet olduğu yönündeki karar verme eğilimi artacaktır. Bu bölümde, nedensel karar verme görevinde azınlığın oynadığı rolü gösteren araştırma bulguları ele alınacak ve ardından dışsal faktörlere dikkat çeken azınlığın karar verme görevinde oynadığı rolü sınayan deneyin bulguları sunulacaktır.

Azınlık Çoğunluğun Fikirlerini Etkileyebilir mi?

Moscovici (1980), geliştirdiği Dönüşüm Kuramında (Conversion Theory), çoğunluk ve azınlık etkilerinin farklı süreçlerden geçtiğini (sırasıyla karşılaştırma ve doğrulama), çoğunluğun etkisinin daha doğrudan ve açık bir şekilde görülürken; azınlığın etkisinin daha dolaylı ve örtük biçimde ortaya çıktığını öne sürmüş ve kuramı destekler nitelikle bulgular elde edilmiştir (bkz., Aebischer ve ark, 1984; Alvaro ve Crano, 1997; Goodman ve ark., 2010; Joule ve ark., 1998; Maass ve Clark, 1983; 1984). Çoğunluk etkisi daha çok mesaja uyma, azınlık etkisi ise mesajın daha ayrıntılı ve dikkatli işlemlemesi (Martin ve ark., 2003; 2007; 2008), yenilikçi fikirlerin ortaya çıkması (Moscovici ve Lage, 1976; 1978) ve ıraksak düşünme (divergent) biçimlerini tetiklemesi (Hayashi, 2018; Legrenzi ve ark., 1991; Martin, 1996; Mucchi-Faina ve ark., 1991; Nemeth ve Kwan, 1985; 1987; Nemeth ve Wachtler, 1983; Peterson ve Nemeth, 1996; Smith, 2008; Van Dyne ve Saavedra, 1996) ile ilişkilendirilmiştir. Daha sonra, azınlık etkisiyle ilgili pek çok çalışma yapılmış ve farklı kuramlar ortaya atılmıştır (bkz., Baker ve Petty, 1994; Crano ve Alvaro, 1998; De Vries ve ark., 1996; Mackie, 1987; Mugny, 1982; Nemeth, 1986). Ancak araştırmaların 1990'lı yıllarda yoğunlaştığı, sonraki yıllarda bu alandaki çalışmaların azaldığı gözlenmektedir (Prislin, 2022). Konunun toplumsal önemi göz önünde bulundurulduğunda bu konuyla ilgili çalışmaların devamı önem arz etmektedir.

Ulaşabildiğimiz kadarıyla ulusal alanyazında azınlık etkisi çalışmalarına rastlamasak da uluslararası alanyazın incelendiğinde, azınlığa atfedilen özellikler olumlu olduğunda (ör., uzmanlık, nesnellik, güvenilirlik, ayırt edicilik, tutarlılık, kendine güven, düşük kişisel çıkar) azınlık etkisinin daha fazla olduğu görülmektedir (bkz. Bohner ve ark., 1996; 1998; Hart ve ark., 1999; Maass ve ark., 1982; Moskowitz, 1996; 1985; Nemeth ve ark., 1974; Papastamou ve Mugny, 1990; Schakelford ve ark., 1996; Tomasetto ve ark., 2009). Özellikle tutarlı azınlıkların etkili olduğu (Wood ve ark., 1994) görülse de azınlık etkisinin, bireysel farklılıklar (bkz., Imhoff ve Erb, 2009; Shuper ve Sorrentino, 2004; Mugny ve ark., 1991) kültürel yönelim (Kim ve Kim, 2015; Ng ve Van Dyne, 2001), normatif bağlam (Kende ve ark., 2022; Maass ve ark., 1982; Mortensen ve ark., 2019), kişisel önem (Kerr, 2002; Martin ve Hewstone, 2003; Mucchi-Faina ve Cicoletti, 2006; Trost ve ark., 1992), bağlamsal faktör (bkz., Koseki, 1989; Kruglanski ve Webster, 1991; McLeod ve ark., 1997; Moscovici ve Doms, 1982; Nemeth ve Brilmayer, 1987; Sah ve Peng, 2023; San Martin ve ark., 2015) ve görev türü (El-Alayli ve ark., 2002; Maass ve ark., 1996) gibi değişkenlerden etkilendiği gösterilmiştir.

İlk azınlık etkisi araştırmalarında katılımcılara nesnel görevler verilse de (bkz., Brandstätter ve ark., 1991; Doms ve Van Avermaet, 1980; Harvey ve Consalvi, 1960; Kimbal ve Hollander; 1974; Kozakaï ve ark., 1994; Moscovici ve Personnaz, 1991; Mugny, 1984; Personnaz, 1981) sonrasında yürütülen çalışmalarda yetenek (bkz., Choi ve Levine, 2004; Park ve DeShon, 2010; Sinaceur ve ark., 2010), kişisel tercih (bkz., Aebischer ve ark., 1984; Nemeth ve Wachtler, 1973) ve fikirlerin (bkz., Baron ve Bellman, 2007; David ve Turner, 1999; Gardikiotis ve ark., 2005; Martin ve ark., 2002; Mugny ve Papastamou, 1980; 1982; Prislin ve ark., 2018; 2000; Smith ve ark., 2000) ön planda olduğu çeşitli çalışmalar yürütüldüğü görülmektedir. Mevcut çalışmada fikir kategorisi altında ele alınabilecek görevlere yer verilmiştir.

Özellikle fikirler söz konusu olduğunda sosyal kimliğin önem kazandığı ve iç-grup azınlığın daha etkili olduğu (bkz., Alvaro ve Crano, 1996; 1997; Clark ve Maass, 1988a; 1988b; Martin, 1988a; 1988b; 1988c; Moral-Toranzo ve ark., 2007) ve daha olumlu değerlendirildiği (Alvaro ve Crano, 1997; Clark ve Maass; 1988b) görülmektedir. Sosyal Kimlik Kuramı (Tajfel, 1978; Tajfel ve Turner, 1979) göz önünde bulundurulduğunda da mesajın kaynağı iç-grup olarak kategorize edildiğinde mesajın daha etkili olacağı öngörülmektedir. Mevcut çalışmada da hem azınlığın cinsiyeti hem de çoğunluğun grup kimliği üzerinden iç-grup/dış-grup değişimlemesi yapılacak ve azınlığın katılımcılar üzerindeki olası etkisinin değişip değişmediği incelenecektir.

Kadın Hakları Bağlamında Azınlık Etkisi

Azınlık etkisine güzel bir örnek olan kadın hareketleri (feminist hareketler), kadınların sosyal, siyasi ve ekonomik haklarını savunmakta ve cinsiyetler arası eşitlik, özgürlük ve adalet için mücadele etmektedir (Beckwith, 2000). Bu hareketler, dünya genelinde kadınların mahrum kaldıkları hakları elde etmeleri konusunda önemli gelişmeler sağlamıştır. Cinsiyete dayalı ayrımcılık, cinsel taciz ve şiddet, kadınların yoksulluğu ve diğer konularda farkındalık yaratmayı ve bu sorunlarla mücadele etmeyi amaçlayan feminist hareket de zaman içerisinde birçok farklı alt türe ayrılmıştır. Her ne kadar kadın hakları savunucularıyla aynı görüşü savunsalar da negatif çağrışımlardan ötürü feministlere karşı tutumun daha olumsuz olduğu görülmektedir (bkz., Butera ve ark., 2017; Twenge ve Zucher, 1999; Vernet ve Butera, 2003; 2005; Vernet ve ark., 2009; 2011). Sakallı'nın (2001a) Türkiye'de üniversite öğrencileriyle yürüttüğü çalışmasında da feminist teriminin kadın hakları savunucuları terimine oranla daha olumsuz algılandığı görülmüştür. Bu sebeple mevcut çalışmada azınlık grup olarak kadın hakları savunucularına odaklanılacaktır.

Kadın hareketi bağlamında yürütülen çalışmalar, azınlık etkisinin feminist mesajlar özelinde nasıl işlediğine dair önemli bulgular sunmaktadır. David ve Turner (1999), ılımlı feminist kadın katılımcıların radikal feminist azınlıktan gelen mesajlara verdikleri tepkileri incelemiş ve çoğunluğun iç-grup (ılımlı feminist) olduğu koşulda, azınlık etkisinin zayıflarken çoğunluğun dış-grup (anti-feminist) olduğu koşulda azınlık etkisinin güçlendiğini göstermiştir. Başka bir çalışmada Lortie-Lussier ve arkadaşları, (1989) kadınlara yönelik şiddete dikkat çekmeyi amaçlayan feminist yürüyüş bağlamını ele almış ve prestijli bir liderin sembolik desteğinin azınlık mesajına yönelik olumlu atıfları artırdığını bulmuştur. Wood ve arkadaşları (1996) ise olumsuz değerlendirilen azınlıkların (örn., Radikal Lezbiyen Feministler) kendi tutumlarıyla benzer bir pozisyona sahip olduğunu öğrendiklerinde, tutumlarını kaynaktan uzaklaşacak şekilde değiştirdiklerini bulmuştur. Vernet ve arkadaşları (2009) feminist hareketlerin olumsuz değerlendirilme durumunu tersine çevirmek için yürüttükleri çalışmada, kadın hakları ile feminist hareketler arasındaki tarihsel bağı hatırlatıldığında kadın katılımcıların olumsuz tutumlarının azaldığını göstermiştir. Sonraki çalışmalarında Vernet ve ark., (2011), erkeklerin feminist hareketlerdeki olası rolünü incelemek amacıyla azınlığın cinsiyetini (iç-grup/dış-grup) olarak manipüle etmiş ve mesajın iç-gruptan geldiği düşük tehdit koşulunda kadın ve erkek katılımcıların feministlere yönelik tutumlarında olumlu değişim olduğunu bulgulamıştır.

Toplumdaki normatif bağlam (feminist hareket) doğrultusunda Paicheler'ın (1976; 1977) kadın katılımcılarla yürüttüğü çalışmalar tutarlı feminist (norma uygun) azınlığın katılımcıları kendi pozisyonuna çektiği; tutarlı anti-feminist (anti-normatif) azınlığın grup içinde uzlaşmazlık yaratarak katılımcıları iki kutba ayırdığını göstermiştir. Bizim çalışmamız için önemli olan Paicheler'ın (1979) çalışmasında kadın ve erkek katılımcıların feminist ve anti-feminist azınlık kaynaklara verdikleri tepkiler, homojen (sadece kadınlar veya erkekler) ve heterojen gruplarda (kadın ve erkekler bir arada) incelenmiştir. Homojen gruplarda her iki cinsiyet de feminist azınlığa benzer şekilde uyum göstermiştir; ancak anti-feminist azınlık karşısında kadınlar direnç gösterirken erkekler daha ılımlı bir uyum sergilemiştir. Heterojen gruplarda tartışma başlamadan grup içinde kutuplaşma yaşanmıştır: kadınların feminist puanları daha yüksek, erkeklerin daha ılımlıdır. Feminist kadın azınlık en güçlü etkiyi yaratırken, anti-feminist kadın azınlık sert bir şekilde reddedilmiştir. Buna karşın erkek azınlıklar daha ılımlı algılanmış ve daha az tepki toplamıştır.

Araştırmanın Amacı

Yukarıda sunulan kuramsal çerçeve ve önceki bulgular doğrultusunda, mevcut çalışmanın temel amacı, Türkiye'de şüpheli kadın ölümlerinde ölüm nedenine ilişkin karar verme görevinde kadın hakları savunucularının nasıl bir rol oynadığını ve grup kimliğinin bir rolü olup olmadığını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda 2 (kadın hakları savunması: var/yok) x 2 (azınlığın cinsiyeti: kadın/erkek) x 2 (çoğunluğun grup kimliği: iç-grup/dış-grup) denekler arası deneysel desenle (bkz. Tablo 1) yürütülen araştırmanın hipotezlerine aşağıda yer verilmiştir:

Ana etkiler kapsamında, (H1) kadın hakları savunmasının bulunduğu koşullarda (A + B + C + D > E + F + G + H) ve (H2) azınlık üyenin kadın olduğu koşullarda (A + C + E + G > B + D + F + H) katılımcıların azınlıkla daha fazla hemfikir olacağı öngörülmektedir. Ayrıca, (H3) çoğunluğun iç-grup olduğu koşullarda katılımcıların çoğunlukla daha fazla hemfikir olması beklenmektedir (A + B + E + F > C + D + G + H).

İkili etkileşimler açısından, (H4) kadın hakları savunmasının bulunduğu kadın azınlık koşulunda (A + C > F + H) ve (H5) kadın azınlığın fikrini dış-grup çoğunluğa (erkeklere) karşı savunduğu koşulda (C + G > B + F) katılımcıların azınlık ile daha fazla hemfikir olması beklenmektedir. Üçlü etkileşim açısından ise, (H6)

dış-grup çoğunluğa (erkeklere) karşı kadın haklarını savunan kadın azınlık koşulunda katılımcıların azınlık ile daha fazla hemfikir olacağı öngörülmüştür (C > H). Son olarak, (H7) çoğunluk üyelerine kıyasla azınlık üyenin daha olumlu değerlendirileceği beklenmektedir.

Tablo 1
Araştırma Deseni

		Kadın hakları savunması			
		Var		Yok	
		Azınlığın cinsiyeti		**Azınlığın cinsiyeti**	
		Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Çoğunluğun grup kimliği	İç-grup	A	B	E	F
	Dış-grup	C	D	G	H

Birinci Pilot Çalışma: Senaryo Oluşturma

Araştırmada öncelikle karar verme görevinde kullanılacak senaryoyu oluşturmak amacıyla bir pilot çalışma yürütülmüştür. Pilot çalışmanın temel amacı, şüpheli kadın ölümlerine ilişkin gazete haberlerinden esinlenerek oluşturulan çeşitli senaryolar arasından, olayın cinayet mi intihar mı olduğuna dair belirsizliğin en yüksek olduğu senaryoyu belirleyebilmektir. Seçilen senaryonun okuyucunun zihninde cinayet mi yoksa intihar mı sorusuna açık bir cevap içermemesi karar görevi için kullanılabileceğini göstermektedir.

Yöntem

Katılımcılar

Sosyal medya duyuruları, sınıflarda yapılan duyurular ve kartopu örnekleme yöntemi ile toplam 230 katılımcıya ulaşılmış; veri temizliği sonrasında 58 kadın ve 19 erkek olmak üzere 77 katılımcının verisi analize dâhil edilmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 22.30 (S = 2.88) olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların dindarlık skorları 0 ve 10 arasında (*Ort.* = 5.29, S = 2.55) ve politik görüş skorları 1 ve 7 arasında (*Ort*. = 3.01, S = 1.45) değişmiştir. Katılımcıların büyük bölümü en uzun süre yaşadıkları şehir olarak büyükşehir belirtmiştir. Hane geliri dağılımı: %29.9 düşük (0–20.000), %27.2 orta (20.001–40.000) ve %42.9 yüksek (40.001 ve üstü). Katılımcıların büyük çoğunluğu Psikoloji Bölümü üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencisi olup Antalya Bilim Üniversitesi ve Çukurova Üniversitesinde okumaktadır.

Veri Toplama Araçları

Senaryolar: Türkiye'de şüpheli kadın ölümlerine ilişkin gazete haberlerinden uyarlanarak on iki senaryo hazırlanmıştır. Oluşturulan senaryoların şüpheli kadın ölümüne ilişkin gazete haberi niteliği taşıyıp taşımadığını anlamak için öncelikle uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzmanların önerileri doğrultusunda gerekli düzeltmelerin yapılmasının ardından veri toplama süreci başlatılmıştır.

Senaryoya İlişkin Değerlendirmeler: Her senaryo için katılımcılardan olayın cinayet–intihar değerlendirmesi (-7 = *Cinayet*; 0 = *Kararsızım*; 7 = *İntihar*), belirsizlik düzeyi değerlendirmesi (1 = *Oldukça belirli*; 4 =

Kararsızım; 7 = *Oldukça belirsiz*) ve gerçekçilik değerlendirmesi (1 = *Hiç gerçekçi değil*; 4 = *Kararsızım*; 7 = *Oldukça gerçekçi*) alınmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından hazırlanan formda, katılımcıların cinsiyet (1 = *Kadın*, 2 = *Erkek*, 3 = *Belirtmek istemiyorum*), yaş, sosyoekonomik düzey, en uzun süre yaşadıkları şehir, dindarlık düzeyi, politik görüş, üniversite ismi, okudukları bölüm ve sınıf düzeyine ilişkin sorular yer almıştır.

İşlem

PsyToolkit çevrimiçi veri toplama aracı üzerinden çevrimiçi anket oluşturulmuş e-posta yoluyla katılımcılarla paylaşılmıştır. Gönüllü katılım formu onamı sonrasında, rastgele sıralanan on iki senaryo ve değerlendirme maddeleri sunulmuş; sonrasında kişisel bilgi formu ile çalışma tamamlanmıştır.

Bulgular

Analizler IBM SPSS Statistics 25 ile yürütülmüştür. Veriler parametrik varsayımları karşılamadığından Friedman testi uygulanmıştır. Analizler, senaryoların cinayet–intihar değerlendirmesi ($\chi2 = 231.55$; $p < .001$), gerçekçilik ($\chi2 = 48.19$; $p < .001$) ve belirsizlik ($\chi2 = 20.08$; $p \leq .05$) açısından anlamlı biçimde farklılaştığını göstermiştir. Post-hoc karşılaştırmalar sonucunda, Senaryo 12'nin ana çalışmada kullanılmasına karar verilmiştir.

İkinci Pilot Çalışma: Video Kaydı Oluşturma

Ana çalışmada kullanılacak video kaydını oluşturmak amacıyla ikinci bir pilot çalışma yürütülmüştür. Çalışmanın temel amacı, deneysel desene uygun videolar oluşturmak ve hem uzman hem de öğrenci görüşleri doğrultusunda videoların ana çalışma için uygunluğunu test etmektir.

Yöntem

Katılımcılar

Sosyal medya paylaşımları, sınıf duyuruları ve kartopu yöntemiyle toplam 74 katılımcıya ulaşılmış; veri temizliği sonrasında sekiz videonun tamamını değerlendiren 18, dört videoyu değerlendiren 31 ve en az iki videoyu değerlendiren 3 katılımcı olmak üzere toplam 52 katılımcı (39 kadın, 10 erkek, 3 belirtmeyen) analize dâhil edilmiştir. Uzman görüşlerini temsilen lisansüstü düzeyde Psikoloji Bölümü mezunu 9 katılımcıya, öğrenci örneklemini temsilen ise 43 katılımcıya ulaşılmıştır. Antalya Bilim Üniversitesi Psikoloji Bölümü üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinden bonus puan karşılığında veri toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Videolar: Videolarda yer almaya gönüllü, çoğunluğu tiyatro oyuncusu olan 4 kadın ve 4 erkek olmak üzere 8 kişiye ulaşılmıştır. Ön görüşmede deneyin içeriği ve birinci pilot çalışmanın senaryosu paylaşılmıştır. Dört kişiden oluşan gruplarda 1 kadın ve 1 erkeğin azınlık görüşü olarak cinayeti, geri kalan kişilerin ise intiharı savunacak şekilde argüman oluşturmaları ve grup oturumundaymış gibi tartışmaları istenmiştir. Ön görüşmelerden alınan ses kayıtları temel alınarak video senaryosu oluşturulmuştur (bkz. Ek 1). Senaryo sabit tutularak deney koşullarına göre 4'er kişilik gruplar oluşturulmuştur: 1 kadın 3 erkek (kadın üye cinayeti

savunur), 1 erkek 3 kadın (erkek üye cinayeti savunur), 4 kadın (1 kadın üye cinayeti savunur) ve 4 erkek (1 erkek üye cinayeti savunur).

Videolara İlişkin Değerlendirmeler: Her videonun sonunda katılımcılara üç açık uçlu soru sorulmuştur: "*Videoda konuşulanlar yeterince anlaşılır mı?*", "*Kimin intiharı, kimin cinayeti savunduğu belli mi? Kaç kişi intiharı, kaç kişi cinayeti savunuyor?*" ve "*Videoyla ilgili eklemek istediğiniz bir şey varsa belirtiniz.*" Kadın hakları savunmasının olduğu videolar ikinci sırada sunulmuş ve "*Bir önceki sayfada izlemiş olduğunuz video ile bu video arasında bir farklılık dikkatinizi çekti mi? Çektiyse bu fark neydi?*" olmak üzere bir açık uçlu soru daha eklenmiştir.

Genel Değerlendirmeler: Tüm videolar izlendiğinde, katılımcılara genel değerlendirme amacıyla üç açık uçlu soru yöneltilmiştir: "*Videoları genel olarak değerlendirdiğinizde içerik açısından benzer mi? Hangi yönlerden farklılaşıyor?*", "*Videoları genel olarak değerlendirdiğinizde sizce ne kadar gerçekçiydi?*" ve "*Videolarla ilgili genel olarak eklemek istediğiniz bir şey varsa belirtiniz.*"

Kişisel Bilgi Formu: Uzman görüşleri için hazırlanan formda, katılımcıların cinsiyet (1 = *Kadın*, 2 = *Erkek*, 3 = *Belirtmek istemiyorum*), mezun oldukları bölüm ve eğitim düzeylerine ilişkin sorular yer almıştır. Öğrenciler için hazırlanan formda ise cinsiyet, okudukları bölüm ve sınıf düzeyi, dersin kodu ve öğrenci numaralarına ilişkin sorular yer almıştır.

İşlem

PsyToolkit üzerinden iki ayrı anket bağlantısı oluşturulmuş; uzmanlar için sosyal medya ve kartopu yöntemiyle, öğrenciler için sınıf duyuruları aracılığıyla paylaşılmıştır.

Bulgular

Açık uçlu yanıtlar içerik analizine tabi tutulmuş ve kategorilere ayrılmıştır. Frekans analizleri, videoların büyük çoğunlukla anlaşılır bulunduğunu (%91-100 arası) ve katılımcıların çoğunun cinayet–intihar savunusunu doğru şekilde ayırt ettiğini göstermiştir (%77-91 arası). Ancak videoların yarısında bulunan "kadın hakları savunucusu" ifadesini fark eden katılımcı oranı düşüktür (%17–39 arası). Videoların genel değerlendirmesinde katılımcıların %63.8'i içerik açısından videoları benzer, %25.5'i küçük farklar içerdiğini, %10.6'sı ise kadın hakları savunuculuğu açısından farklılaştığını belirtmiştir. Gerçekçilik açısından ise katılımcıların %59.6'sı videoları gerçekçi, %27.7'si kısmen gerçekçi, %12.8'i ise gerçekçi bulmadığını ifade etmiştir.

Sonuç olarak, videoların deneysel çalışmalarda kullanılabilir nitelikte olduğu değerlendirilmiştir. Kadın hakları savunuculuğu manipülasyonunun fark edilme oranının görece düşük olması dikkate alınarak ana çalışmada kapalı uçlu spesifik sorularla manipülasyon kontrolünün yapılmasına karar verilmiştir.

Ana Çalışma

Türkiye'de şüpheli kadın ölümlerinde ölüm nedenine ilişkin karar verme görevinde kadın hakları savunucularının, azınlığın cinsiyetinin ve çoğunluğun grup kimliğinin etkisinin olup olmadığı test etmek amacıyla 2 (kadın hakları savunması: var/yok) x 2 (azınlığın cinsiyeti: kadın/erkek) x 2 (çoğunluğun grup kimliği: iç-grup/dış-grup) denekler arası araştırma deseniyle bir çalışma yürütülmüştür.

Yöntem

Katılımcılar

Antalya Bilim Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesinden öğrencilere sınıflarda yapılan duyurular ile ulaşılmış ve bonus puan karşılığında veri toplanmıştır. Onam vermeyen, anketi rastgele yanıtlayan veya yarım bırakan katılımcılar çıkarılmış; aynı anketi birden fazla doldurduğu tespit edilen katılımcıların sonraki yanıtları dışlanmıştır. Cinsiyetini belirtmek istemeyen 4 kişi veri setinden çıkarılmıştır. Tek değişkenli aykırı değerler için z skorları ±3 eşiğiyle değerlendirilmiş ve bir katılımcı çıkarılmış; çok değişkenli aykırılık için Mahalanobis uzaklıkları incelenmiş ve uç değere rastlanmamıştır.

Veri temizliği sonrasında 241 kadın katılımcı analize dahil edilmiştir. Yaş aralığı 18-41'dir (*Ort.* = 21.27, *S* = 2.77). Dindarlık 0–10 (*Ort*. = 4.76, *S* = 2.58) ve politik görüş 1–7 (*Ort*. = 3.13, *S* = 1.63) aralığındadır. Katılımcıların çoğunluğu en uzun süre yaşanılan şehir olarak büyükşehir belirtmiştir. Hane geliri: %27.4 düşük (0–30.000), %20.7 orta (30.001–50.000), %51.9 yüksek (50.001 ve üstü). Katılımcıların çoğu Psikoloji ve Sigortacılık bölümlerinde okumaktadır.

Veri Toplama Araçları

Senaryo: Birinci Pilot Çalışma sonucunda oluşturulan kurmaca bir şüpheli kadın ölümü haberi sunulmuştur (bkz. Ek 2).

Video Kaydı: İkinci Pilot Çalışma sonucunda oluşturulan sekiz videodan biri katılımcılara rastgele atanarak izletilmiştir (senaryo metni için bkz. Ek 1). Video öncesinde katılımcılara "*Daha öncesinde yetişkinlerle yürüttüğümüz bir çalışmada katılımcılara az önce okuduğunuz haber metni hakkında fikirlerini sorduk. Katılımcıları rastgele 4 kişilik gruplara ayırdık ve olayın cinayet mi yoksa intihar mı olduğunu tartışmalarını istedik. Bu çalışmayı katılımcıların da izniyle video kaydına aldık. Bir sonraki sayfada çalışmadan alınan bir kesiti izleyeceksiniz.*" ifadesiyle bilgilendirme yapılmıştır.

Kadın Hakları Savunucusu Değişimlemesi: Azınlık (dört kişiden oluşan tartışma grubunda cinayet olduğu fikrini savunan tek kişi olmak) görüşü savunan kişi, kadın hakları savunucusu olduğunu açıkça ifade ettiği koşulda "*Zaten bir kadın hakları savunucusu olarak benim mağdur olan kadını suçlayarak bu olay intihardır demem de beklenemez. Pek çok şüpheli kadın ölümlerinde olduğu gibi bunda da olayın cinayet olduğu anlaşılacaktır.*" ifadesini kullanırken, diğer koşulda bu ifadeyi kullanmamıştır.

Azınlığın Cinsiyet Kimliği Değişimlemesi: Azınlığın cinsiyet kimliğinin kadın olduğu koşulda azınlık kişi kadın, erkek olduğu koşulda azınlık erkektir.

Çoğunluğun Grup Kimliği Değişimlemesi: İç-grup koşulunda, diğer üç grup üyesi (çoğunluk) kadın; dış-grup koşulunda, diğer üç grup üyesi (çoğunluk) erkektir.

Karar. Katılımcılardan "*Sizce olay cinayet mi intihar mı?*" sorusuna ikili (*intihar/cinayet*) yanıt alınmıştır.

Grup Üyelerine Yönelik İzlenimler: Katılımcılardan videodaki her bir grup üyesini, 5'li Likert tipi ölçekle (1 = *Hiç*; 5 = *Çok*) toplam 18 madde üzerinden (örn., "*cesur*", "*kararlı*", "*yetkin*", "*sempatik*") değerlendirmeleri istenmiştir. Ölçeğin güvenirliği her bir grup üyesi (Çoğunluk üye A, Çoğunluk üye B, Çoğunluk üye C ve Azınlık) için ayrı ayrı test edilmiş ve sırasıyla α = .94, α = .95, α = .95 ve α = .96 olarak bulunmuştur.

Kişisel Bilgi Formu: Cinsiyet, yaş, sosyoekonomik düzey, politik görüş, dindarlık ve en uzun süre yaşanılan şehir; bonus puan için bölüm, sınıf, ders kodu ve öğrenci numarası sorulmuştur.

Değişimleme Kontrolü: İki kapalı ("*İzlediğiniz videoda kaç kişi olayı intihar olarak değerlendirdi?*" ve "*İzlediğiniz videoda kadın hakları savunucusu olduğunu ifade eden biri oldu mu?*") ve bir açık uçlu soru ("*İzlediğiniz videoda kaç kişi olayı cinayet olarak değerlendirdi? Bu kişiyi tarif edebilir misiniz?*") yöneltilmiştir.

İşlem

Antalya Bilim Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi'nden öğretim üyeleriyle iletişime geçilerek araştırma hakkında bilgi verilmiş ve bonus puan karşılığında öğrencilerin çalışmaya katılımı sağlanmıştır. PsyToolkit çevrimiçi veri toplama aracı üzerinden oluşturulan anket linki sınıflarda yapılan duyurularla öğrencilerle paylaşılmıştır. Gönüllü katılım formunda, üniversite öğrencilerinin toplumsal olaylara yönelik bakış açısını anlamak amacıyla bir çalışma yürütüldüğü ve video içeriği nedeniyle katılımın tek başına sessiz bir ortamda gerçekleştirilmesi gerektiği bilgisi verilmiştir. Araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden katılımcılar, 8 deneysel koşuldan birine seçkisiz olarak atanmış ve öncelikle senaryoyu okumaları istenmiştir. Senaryoyu okuduktan sonra katılımcılar, ilgili video kaydını izlemiş ve sırasıyla karar sorusu, Grup Üyelerine Yönelik İzlenimler, Kişisel Bilgi Formu ve değişimleme kontrolü sorularını yanıtlamıştır.

Bulgular

Değişimlemenin Kontrolü

Manipülasyonların kontrolü için ilk olarak, kadın hakları savunması manipülasyonunun katılımcılar tarafından fark edilip edilmediğini incelemek amacıyla, katılımcılara "*İzlediğiniz videoda kadın hakları savunucusu olduğunu ifade eden biri oldu mu?*" sorusu yöneltilmiş ve *Evet/Hayır* biçiminde verilen yanıtlar, deneysel koşulu temsil eden *kadın hakları savunması* (*var/yok*) değişkenine göre karşılaştırılmıştır. Yapılan Ki-Kare bağımsızlık testi sonucunda koşullar arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur, $\chi^2(1, N = 237) = 38.58$, $p < .001$, $\varphi = .40$. Savunmanın bulunduğu koşuldaki katılımcıların %85.3'ü videoda bir savunucu olduğunu doğru biçimde belirtirken, savunucunun bulunmadığı koşuldaki katılımcıların yalnızca %45.9'u "*Evet*" yanıtını vermiştir.

İkinci olarak, intihar değerlendirmesi manipülasyonu için katılımcılara yöneltilen "*İzlediğiniz videoda kaç kişi olayı intihar olarak değerlendirdi?*" sorusuna verilen yanıtlar 3 = *doğru* ve 1, 2, 4 = *yanlış* olacak şekilde kodlanmış ve binom testi ile analiz edilmiştir. Doğru yanıt oranı (%62), rastlantısal doğru bilme olasılığı olan %25 ile karşılaştırılmış ve fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur, $p < .001$.

Son olarak, cinayet değerlendirmesi manipülasyonu için "*İzlediğiniz videoda kaç kişi olayı cinayet olarak değerlendirdi? Bu kişiyi tarif edebilir misiniz?*" sorusuna katılımcıların %73'ünün doğru yanıt verdiği tespit edilmiştir. Genel olarak yapılan manipülasyon kontrolleri, kadın hakları savunması, intihar ve cinayet değerlendirmesi manipülasyonlarının katılımcılar tarafından beklendiği biçimde algılandığını ortaya koymaktadır.

Karar Verme

Sekiz deneysel koşulda karar türlerinin dağılımı incelendiğinde, katılımcıların %76.3'ünün olayı cinayet olarak, %23.7'sinin ise intihar olarak değerlendirdiği görülmüştür (bkz. Tablo 2). Ki-kare analizi sonuçları, koşullar arasında karar dağılımının anlamlı şekilde farklılaştığını göstermiştir, $\chi^2(7, N = 241) =$

18.91, p = .008, φ = .28). Bu bulgu, manipülasyonların katılımcıların kararını etkileyebileceğine işaret etmektedir.

Tablo 2
Karar Türünün Deneysel Koşullara Göre Dağılımı

Koşul	**İntihar *N* (%)**	**Cinayet *N* (%)**	**Toplam *N***
1. Video (E)	8 (20.0)	32 (80.0)	40
2. Video (A)	3 (15.0)	17 (85.0)	20
3. Video (F)	6 (15.0)	34 (85.0)	40
4. Video (B)	3 (11.1)	24 (88.9)	27
5. Video (H)	13 (48.1)	14 (51.9)	27
6. Video (D)	9 (33.3)	18 (66.7)	27
7. Video (G)	4 (14.3)	24 (85.7)	28
8. Video (C)	11 (34.4)	21 (65.6)	32
Toplam	57 (23.7)	184 (76.3)	241

Kadın hakları savunması (0 = *yok*, 1 = *var*), azınlığın cinsiyeti (0 = *erkek*, 1 = *kadın*) ve çoğunluğun grup kimliği (0 = *dış-grup*, 1 = *iç-grup*) değişkenlerinin katılımcıların kararını (0 = *intihar*, 1 = *cinayet*) yordayıp yordamadığını test etmek amacıyla iki aşamalı lojistik regresyon analizi yürütülmüştür.

Ana etkileri içeren ilk model anlamlı bulunmamıştır, $\chi^2(3, N = 241) = 4.18$, p = .243 (Cox & Snell R^2 = .017, Nagelkerke R^2 = .026). Etkileşim terimlerinin eklendiği ikinci model anlamlı bulunmuştur, $\chi^2(7, N = 241) = 18.16$, p = .011. Açıklanan varyans ilk modele kıyasla artmıştır (Cox & Snell R^2 = .073, Nagelkerke R^2 = .109). Hosmer-Lemeshow testi anlamlı değildir, $\chi^2(5) = 0.00$, p = 1.00, yani modelin veriye iyi uyum sağladığı görülmektedir.

Etkileşim terimlerinden yalnızca çoğunluk grup kimliği değişkeninin ana etkisi anlamlıdır, B = -1.66, SE = 0.59, Wald = 8.01, p = .005, Exp(B) = 0.19, %95 GA [0.06, 0.60]. Buna göre, çoğunluğun iç-grup olduğu durumda "*cinayet*" kararının verilme olasılığı anlamlı biçimde azalmaktadır. Diğer temel etki ve etkileşim etkilerin hiçbiri anlamlı değildir (p > .05; bkz. Tablo 3). Modelin genel sınıflandırma doğruluğu %76.3'tür; model yalnızca "*cinayet*" kategorisini doğru sınıflandırmaktadır.

Tablo 3
Lojistik Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	***B***	***SE***	**Wald**	***p***	**Exp(*B*)**	**%95 GA [Alt, Üst]**
Azınlık (*kadın* = 1)	0.06	0.70	0.01	.935	1.06	1.06 [0.27, 4.16]
Çoğunluk (*iç-grup* = 1)	-1.66	0.59	8.01	**.005**	0.19	0.19 [0.06, 0.60]
Kadın hakları (*var* = 1)	0.35	0.76	0.21	.648	1.41	1.41 [0.32, 6.21]
Azınlık × Çoğunluk	1.26	0.89	1.99	.159	3.51	3.51 [0.61, 20.08]
Azınlık × Kadın hakları	-1.49	1.00	2.22	.136	0.23	0.23 [0.03, 1.60]
Çoğunluk × Kadın hakları	0.27	0.94	0.09	.771	1.32	1.32 [0.21, 8.32]
Üçlü etkileşim	1.22	1.37	0.80	.372	3.39	3.39 [0.23, 49.19]

Grup Üyelerine Yönelik İzlenimler

Kadın hakları savunması (0 = *yok*, 1 = *var*), azınlığın cinsiyeti (0 = *erkek*, 1 = *kadın*) ve çoğunluğun grup kimliği (0 = *dış-grup*, 1 = *iç-grup*) değişkenlerinin grup üyelerine yönelik izlenimler üzerindeki etkileri için tekrarlı ölçümler ANOVA uygulanmıştır. "Grup üyeleri" faktörü dört grup üyesine yönelik izlenim ortalamalarını (Çoğunluk üye A, Çoğunluk üye B, Çoğunluk üye C, Azınlık üye) temsil etmek üzere oluşturulmuştur. Sferisite varsayımı ihlali nedeniyle Greenhouse–Geisser düzeltmesi kullanılmıştır ($W = .754$, $\chi^2(5) = 65.48$, $p < .001$, $\varepsilon_GG = .829$).

Tablo 4

Greenhouse–Geisser Düzeltmesi Uygulanmış Tekrarlı Ölçümler ANOVA Sonuçları

Etki	*F*(2.49, 579.79)	*p*	ηp²	Güç
Grup üyeleri	90.94	**< .001**	.281	1.00
Grup üyeleri × Kadın Hakları	0.34	.758	.001	.11
Grup üyeleri × Azınlık	1.36	.256	.006	.33
Grup üyeleri × Çoğunluk	2.17	.102	.009	.50
Grup üyeleri × Kadın Hakları × Azınlık	2.40	.079	.010	.54
Grup üyeleri × Kadın Hakları × Çoğunluk	1.48	.225	.006	.36
Grup üyeleri × Azınlık × Çoğunluk	0.88	.435	.004	.22
Grup üyeleri × Kadın Hakları × Azınlık × Çoğunluk	0.99	.385	.004	.25

Katılımcıların dört grup üyesine yönelik izlenim ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur, $F(2.49, 579.79) = 90.94$, $p < .001$, $\eta^2_p = .28$ (bkz. Tablo 4). Bonferroni düzeltmeli ikili karşılaştırmalar, Çoğunluk üye A < Çoğunluk üye B < Azınlık üye ve Çoğunluk üye C < Azınlık üye farklarını göstermiş, Çoğunluk üye B ve Çoğunluk üye C arasında fark bulunmamıştır ($p = 1.00$; bkz. Tablo 5). Azınlık grup üyesine yönelik izlenim puanlarının, çoğunluk üyelerine kıyasla daha yüksek olduğun görülmüştür ($p < .001$). Bu sonuç, katılımcıların azınlık grup üyesini diğerlerinden belirgin biçimde daha olumlu değerlendirdiğini göstermektedir.

Tablo 5

Grup Üyelerine Yönelik Ortalama İzlenim Puanları

Grup Üyesi	Ortalama	Standart Hata	%95 Güven Aralığı
Çoğunluk üye A	2.60	.05	[2.50, 2.70]
Çoğunluk üye B	2.90	.05	[2.79, 3.00]
Çoğunluk üye C	2.95	.06	[2.84, 3.06]
Azınlık üye	3.69	.06	[3.58, 3.80]

Kadın hakları savunması, azınlığın cinsiyeti ve çoğunluğun grup kimliği ile grup üyeleri arasındaki ikili ve üçlü etkileşimlerin hiçbiri anlamlı değildir (tüm *p*'ler > .05). Ancak çok değişkenli testte (Wilks' $\Lambda = .964$, $F(3, 231) = 2.87$, $p = .037$, $\eta p^2 = .036$) "Grup üyeleri × Kadın Hakları × Azınlık" etkileşimi anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu, azınlık üyesine yönelik olumlu izlenim farkının, kadın hakları savunmasının

bulunduğu ve azınlık üyesinin kadın olduğu koşullarda belirginleştiğini işaret etmektedir; ancak sferisite ihlali nedeniyle bu sonuç keşifsel düzeyde yorumlanmalıdır.

Denekler arası analizlerde, grup üyelerine yönelik izlenim puanları kadın hakları savunması (p = .73), azınlık cinsiyeti (p = .84) ve çoğunluk kimliğine (p = .11) göre anlamlı biçimde farklılaşmamıştır.

Keşifsel analizler: Erkek Katılımcılar

Büyük çoğunluğu Bilgisayar Programcılığı ve Sigortacılık bölümlerinde okuyan 130 erkek katılımcıyla (*Ort.* = 21.42, *S* = 4.62) keşifsel analizler yürütülmüştür. Sekiz deneysel koşulda erkek katılımcıların %52.3'ünün olayı cinayet olarak, %47.7'sinin ise intihar olarak değerlendirdiği görülmüştür. Lojistik regresyonun ana etkiler modeli ($\chi^2(3, N = 130) = 0.71$, $p = .872$) ve etkileşimli model ($\chi^2(7, N = 130) = 1.81$, $p = .969$) anlamlı bulunmamıştır. Açıklanan varyans oldukça düşüktür (Cox & Snell $R^2 = .014$, Nagelkerke $R^2 = .018$). Hosmer–Lemeshow testi anlamlı değildir, $\chi^2(6) = 0.00$, $p = 1.00$. Hiçbir bağımsız değişken ya da etkileşim terimi karar türünü anlamlı biçimde yordamamıştır. Modelin genel sınıflandırma doğruluğu %55.4'tür; model özellikle cinayet kategorisini %66.2 oranında doğru sınıflandırmıştır.

Grup üyelerine yönelik izlenimler için tekrarlı ölçümler ANOVA sonuçları, katılımcıların dört grup üyesine yönelik izlenim puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir, $F(2.55, 311.47) = 9.68$, $p < .001$, $\eta^2_p = .073$. Bonferroni düzeltmeli ikili karşılaştırmalar, Çoğunluk üye A (2.93) < Çoğunluk üye B (3.31), Azınlık üye (3.36) ve Çoğunluk üye C (3.33) farklarını göstermiştir. Sonuçlar, azınlık üyesine ilişkin ortalama puanının diğerlerinden biraz yüksek olduğunu gösterse de ikili karşılaştırmalarda anlamlı bir fark bulunamamıştır. İki ve üçlü etkileşimlerin hiçbiri istatistiksel olarak anlamlı değildir. Denekler arası analizlerde, grup üyelerine yönelik izlenim puanları kadın hakları savunması (p = .736), azınlık cinsiyeti (p = .732) ve çoğunluk kimliğine (p = .206) göre anlamlı farklılık göstermemiştir.

Tartışma

Bu çalışmanın temel amacı, şüpheli kadın ölümlerine ilişkin karar verme görevinde kadın hakları savunucularının, azınlık üyesinin cinsiyetinin ve çoğunluğun grup kimliğinin olası rollerini incelemektir. Bulgular genel olarak, katılımcıların büyük bir kısmının olayı "*cinayet*" olarak değerlendirme eğiliminde olduğunu göstermiştir. Deneysel manipülasyonlar arasında, yalnızca çoğunluğun grup kimliği değişkeninin katılımcıların kararlarını anlamlı biçimde yordadığı görülmüştür: çoğunluğun iç-grup olduğu koşullarda katılımcıların "*cinayet*" kararı verme olasılığı anlamlı düzeyde azalmıştır. Ayrıca, azınlık grup üyesine yönelik izlenimlerin çoğunluk grup üyelerine kıyasla daha olumlu değerlendirildiği ve (keşifsel düzeyde) bu olumlu değerlendirmenin özellikle azınlık cinsiyetinin kadın olduğu kadın hakları savunucusu koşulunda belirginleştiği gözlemlenmiştir. Ancak, olumlu izlenimler karar düzeyine yansımamıştır.

Azınlık etkisi açısından bulgular değerlendirildiğinde, katılımcıların çoğunluğunun (%76.3) azınlıkla hemfikir olacak şekilde olayı "*cinayet*" olarak değerlendirdiğini göstermektedir. Kadın hakları savunması (H1) ve azınlığın cinsiyetinin (H2) ana etkileri anlamlı değildir. Kadın hakları savunucusu tarafından öne sürülen azınlık görüşünün verilen karar üzerinde etkili bulunmaması değişimlemeden kaynaklanmış olabilir. Kadın haklarını savunan bir azınlık grup üyesinin olduğu koşul ile kadın hakları savunucusu olmayan bir azınlık grup üyesinin olduğu koşul arasındaki tek fark, ilk koşulda azınlık üyenin görüşünü savunurken bir cümleye "*bir kadın hakları savunucusu olarak ben…*" şeklinde başlamasıdır. Pek çok konuşmanın geçtiği bir videoda bu tek cümlelik fark katılımcıların dikkatinden kaçmış olabilir. Her ne kadar değişimlemenin kontrolü sorularını

cevaplarken, bu koşulda yer alan katılımcıların çoğunluğu (%85.3) bunu fark ettiklerini belirtmiş olsa da bu kısa cümle verilen karar üzerinde etkili olacak kadar uzun süre çalışma belleğinde kalamamış olabilir.

Azınlık cinsiyetinin verilen karar üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunamaması ise oldukça ilgi çekici bir bulgudur. Özellikle, katılımcıların tamamının kadın olduğu göz önünde bulundurulduğunda, azınlık görüşün yani bu ölümün nedeninin cinayet olduğu yönündeki görüşün bir erkek tarafından savunulması ile bir kadın tarafından savunulması arasında bir fark yaratacağı beklenmiştir. Bu farkın ortaya çıkmamasının sebebi, ülkemizde bir yakını tarafından öldürülen kadın sayısının son yıllarda hızla artıyor olması olabilir (Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, 2025; Anıt Sayaç, 2025). Sokak ortasında, evinde ya da iş yerinde eşi, eski eşi ya da birlikte olduğu partneri tarafından öldürülen kadın haberleri neredeyse her gün karşılaşılan haberlerdendir. İnsanlar bu haberlerde kadınların yakınları tarafından öldürüldüğünü yani ölümün bir cinayet sonucu ortaya çıktığını görmekteler. Bu durum erişilebilirlik zihinsel kestirmesine (Tversky ve Kahneman, 1973) yol açmış olabilir. Yani kadın ölümlerinin cinayet sonucu ortaya çıktığına ilişkin haberlere sık maruz kalmak, ölen kadının ölüm nedeni açıkça belirlenemediği durumlarda bile, bunun bir cinayet olduğu şeklinde açıklamanın zihne çok hızlı bir şekilde, kolayca gelmesine yol açmış olabilir. Zihinsel kestirmeler otomatik olarak ve hızlı bir şekilde yargılarımızı etkilediğinden, bu görüşü savunan kişinin cinsiyetinin etkisi ortadan kalkmış olabilir. Bu bulgu, azınlık etkisinin ortaya çıkmasında bilişsel işleme düzeylerinin belirleyici olabileceğini düşündürmektedir. Şüpheli bir ölümün nedenine ilişkin karar verme görevi, katılımcıların daha çok sezgisel ve hızlı bilişsel işlemleme sürecini aktif hale getirmiş olabilir. Türkiye bağlamında kadın ölümlerine dair haberler, "*cinayet*" yanıtını daha erişilebilir hale getirerek beklenenin aksine derinlemesine bir değerlendirme sürecini ve sistematik bilgi işlemlemeyi sınırlamış olabilir. Bunun yanısıra, kadın katılımcıların azınlığın cinsiyetinden bağımsız olarak olayı "*cinayet*" olarak değerlendirmeleri, Üzümçeker ve Akfırat'ın (2018) Türkiye'de kadın cinayetlerine yönelik atıfları inceledikleri çalışmanın bulgularıyla açıklanabilir. Bu çalışmada, erkek katılımcıların kurbanı suçlayıcı atıfları; kadın katılımcıların ise katile ve sosyal yapıya yönelik atıfları daha yüksek düzeyde kullandıkları bulunmuştur. Mevcut çalışmada da kadın katılımcıların ölüm nedenine ilişkin değerlendirmelerinde toplumsal cinsiyet temelli atıf örüntüleri etkili olmuş olabilir. Bu durum, katılımcıların azınlık görüşünü savunan kişinin cinsiyetinden ziyade, Türkiye'de kadın cinayetlerine ilişkin yerleşik toplumsal temsillerden hareket ederek karar vermiş olabileceklerini düşündürmektedir.

Bu bulguların yanısıra, grup üyelerine yönelik izlenimler incelendiğinde, azınlık grup üyesinin çoğunluk grup üyelerine kıyasla daha olumlu değerlendirildiği gözlenmiştir. Dahası, keşifsel düzeyde, olumlu değerlendirmenin özellikle azınlık cinsiyetinin kadın olduğu kadın hakları savunucusu koşulunda belirginleştiği gözlemlenmiştir. Kadın katılımcıların iç-grup azınlığı (kadın hakları savunucusu olduğunu belirten kadın) daha olumlu değerlendirmesinin Sosyal Kimlik Kuramı (Tajfel, 1978) ve kadın hareketleri bağlamında azınlık etkisi bulgularıyla (bkz., Vernet ve ark., 2011; Paicheler, 1979) uyumlu olduğu söylenebilir.

Azınlık grup üyesinin çoğunluk grup üyelerine kıyasla daha olumlu değerlendirilmesi, azınlıkların daha özgüvenli, yetkin ve kararlı olarak değerlendirilebildiğine işaret eden bulguları destekler niteliktedir (Nemeth ve ark., 1974; 1977; Nemeth ve Watchler, 1974). Dahası bu bulgu, azınlıktan gelen mesajın daha ayrıntılı ve dikkatli işlemlendiğine işaret eden bulgularla (Martin ve ark., 2003; 2007; 2008) ve dolayısıyla zihinsel işlemleme artışıyla ilişkilendirilebilir. Diğer taraftan, olumlu izlenimlerin karar düzeyinde bir değişime dönüşmemesi, azınlık etkisinin çoğu zaman doğrudan ve açık davranışsal uyumdan ziyade dolaylı, örtük veya gecikmeli biçimde ortaya çıktığını ileri süren Dönüşüm Kuramıyla (Moscovici, 1980) ve bu doğrultuda elde edilen bulgularla tutarlıdır (Crano ve Alvaro, 1997; 1998; Crano ve Chen, 1998; De Dreu ve De Vries, 1996; De Dreu ve ark., 1999; Gordijn ve ark., 2002; Moscovici ve Personnaz, 1980; 1986; 1991;

Mucchi-Faina ve Pagliaro, 2008). Mevcut çalışmada azınlık grup üyelerinin daha olumlu değerlendirilmesine karşın, karar düzeyinde anlamlı bir değişim gözlenmemesi, azınlık etkisinin örtük düzeyde işlemiş olabileceğine işaret etmektedir. Mevcut çalışmada kullanılan karar ölçümünün ikili yapısı ve kararın videonun hemen ardından ölçülmesi, azınlık etkisinin gecikmeli ya da dolaylı sonuçlarının görülmesini sınırlamış olabilir.

Azınlıkla ilgili bulguların ardından, çoğunluğun grup kimliğine ilişkin sonuçlar incelendiğinde, çalışmanın bulguları çoğunluğun grup kimliğinin ana etkisinin öngörüldüğü gibi anlamlı olduğunu göstermektedir: Çoğunluğun dış-grup olduğu koşula kıyasla, çoğunluğun iç-grup oluğu koşulda katılımcılar iç-grup ile daha fazla hemfikir olmuştur (H3). Başka bir deyişle, katılımcıların olayı "*cinayet*" olarak değerlendirme eğilimleri, kadınların (iç-grup çoğunluk) olayı "*intihar*" olarak değerledikleri koşulda anlamlı şekilde azalmıştır. Sosyal Kimlik Kuramı (Tajfel ve Turner, 1979) ve grup üyeliğine dair ipuçlarının argüman içeriğinden bağımsız olarak tutum değişikliğine yol açabileceğine işaret eden gruplar arası araştırmalarla tutarlıdır (Abrams ve ark., 1990; Crano ve Alvaro, 1998; Mackie ve ark., 1992; Pérez ve Mugny 1987; Volpato ve ark., 1990). Dahası, azınlığın karar üzerinde doğrudan bir etkisi görülmezken sadece iç-grup çoğunluğun karar üzerinde doğrudan bir etkisinin görülmesi, Dönüşüm Kuramını (Moscovici, 1980) destekler niteliktedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, mevcut çalışma çoğunluk grup kimliğinin karar verme üzerinde anlamlı etkisi olduğunu; azınlıkla ilgili değişimlemelerin karar üzerinde anlamlı bir etkisinin olmamasına karşın azınlığın daha olumlu algılandığını göstererek alanyazına önemli bir katkı sunmaktadır. Bununla birlikte bazı sınırlılıklar mevcuttur. Öncelikle örneklem üniversite öğrencilerinden ve kadın katılımcılardan oluşmaktadır. Bu durum genellenebilirliği sınırlamaktadır. Gelecek çalışmalar, farklı demografik grupları kapsayacak şekilde daha dengeli örneklemlerle yürütülebilir. İkinci olarak, karar sorusunun ikili yapıda kategorik olması, katılımcıları bir seçime zorlamış olabilir ve katılımcıların kararlarını neden verdiklerini anlamaya olanak sağlamamıştır. Bu açığı kapatmak için gelecek çalışmalarda karar sorusu sürekli değişken olarak sorulabilir ve nitel veri toplama teknikleri kullanılabilir. Üçüncüsü, karar anlık olarak ölçülmüştür. Azınlık etkisinin gecikmeli şekilde görülebildiği (Moscovici ve Personnaz, 1980) göz önünde bulundurulduğunda, boylamsal çalışmaların azınlık etkisi süreçlerini daha iyi açıklayabileceği söylenebilir. Son olarak, araştırmanın çevrimiçi ortamda yürütülmesi kontrolü sınırlamıştır. Ek olarak, kadına yönelik şiddetle ilişkili tutumların cinsiyet grubuyla özdeşleşme (Üzümçeker ve Akfırat, 2018) ve cinsiyetçilikle (Glick ve ark., 2002; Yamawaki ve ark., 2009) ile ilişkisi göz önünde bulundurulduğunda, sosyal kimlikle özdeşleşme düzeyi, cinsiyetçilik ve toplumsal cinsiyetle ilgili sistemi meşrulaştırma düzeyi gibi bireysel farklılık değişkenlerinin modele dahil edilmesi, azınlık etkisi süreçlerini daha iyi anlamaya katkı sağlayabilir.

Kaynaklar

Abrams, D., Wetherell, M., Cochrane, S., Hogg, M. A. ve Turner, J. C. (1990). Knowing what to think by knowing who you are: Self-categorization and the nature of norm formation, conformity and group polarization. *British Journal of Social Psychology, 29*(2), 97-119. https://doi.org/10.1111/j.2044-8309.1990.tb00892.x

Aebischer, V., Hewstone, M. R. ve Henderson, M. (1984). Minority influence and musical preference: Innovation by conversion not coercion. *European Journal of Social Psychology, 14*(1), 23-33. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420140103

Alvaro, E. M. ve Crano, W. D. (1996). Cognitive responses to minority or majority-based communications: Factors that underlie minority influence. *British Journal of Social Psychology, 35*(1), 105-121. https://doi.org/10.1111/j.2044-8309.1996.tb01086.x

Alvaro, E. M. ve Crano, W. D. (1997). Indirect minority influence: Evidence for leniency in source evaluation and counterargumentation. *Journal of Personality and Social Psychology, 72*(5), 949-964. https://doi.org/10.1037/0022-3514.72.5.949

Anıt Sayaç. (2025). *Şiddetten Ölen Kadınlar İçin Dijital Anıt*. https://anitsayac.com (Erişim tarihi: 31 Ekim 2025)

Baker, S. M. ve Petty, R. E. (1994). Majority and minority influence: Source-position imbalance as a determinant of message scrutiny. *Journal of Personality and Social Psychology, 67*(1), 5-19. https://doi.org/10.1037/0022-3514.67.1.5

Baron, R. S. ve Bellman, S. B. (2007). No guts, no glory: Courage, harassment and minority influence. *European Journal of Social Psychology, 37*(1), 101-124. https://doi.org/10.1002/ejsp.341

Beckwith, K. (2000). Beyond compare? Women's movements in comparative perspective. *European Journal of Political Research, 37*(4), 431-468. https://doi.org/10.1111/1475-6765.00521

Bohner, G., Erb, H-P., Reinhard, M. ve Frank, E. (1996). Distinctiveness across topics in minority and majority influence: An attributional analysis and preliminary data. *British Journal of Social Psychology, 35*(1), 27-46. https://doi.org/10.1111/j.2044-8309.1996.tb01081.x

Bohner, G., Frank, E. ve Erb, H-P. (1998). Heuristic processing of distinctiveness information in minority and majority influence. *European Journal of Social Psychology, 28*(5), 855-860. https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-0992(199809/10)28:5<855::AID-EJSP894>3.0.CO;2-P

Brandstätter, V., Ellemers, N., Gaviria, E., Giosue, F., Huguet, P., Kroon, M., Morchain, P., Pujal, M., Rubini, M., Mugny, G. ve Perez, J. A. (1991). *Indirect majority and minority influence: An exploratory study. European Journal of Social Psychology, 21*(3), 199- 211. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420210303

Butera, F., Vernet, J.-P. ve Vala, J. (2017). Influencing people's (negative) attitudes towards active minorities: The case of feminist movements. S. Papastamou, A. Gardikiotis ve G. Prodromitis (Ed.), *Majority and minority influence: Societal meaning and cognitive elaboration* içinde (ss. 158-172). Routledge/Taylor & Francis Group. https://doi.org/10.4324/9781315666648-8

Choi, H.-S. ve Levine, J. M. (2004). Minority influence in work teams The impact of newcomers. *Journal of Experimental Social Psychology, 40*(2), 273-280. https://doi.org/10.1016S0022-1031(03)00101-X

Clark, R. D. ve Maass, A. (1988a). Social categorization in minority influence: The case of homosexuality. *European Journal of Social Psychology, 18*(4), 347-364. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420180405

Clark, R. D. ve Maass, A. (1988b). The role of social categorization and perceived source credibility in minority influence. *European Journal of Social Psychology, 18*(5), 381-394. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420180502

Crano, W. D. ve Alvaro, E. M. (1997). The context/comparison model of social influence: Mechanisms, structure, and linkages that underlie indirect attitude change. *European Review of Social Psychology, 8*(1), 175-202. https://doi.org/10.1080/14792779643000119

Crano, W. D. ve Alvaro, E. M. (1998). Indirect minority influence: The leniency contract revisited. *Group Processes & Intergroup Relations, 1*(2), 99-115. https://doi.org/10.1177/1368430298012001

Crano, W. D. ve Chen, X. (1998). The leniency contract and persistence of majority and minority influence. *Journal of Personality and Social Psychology, 74*(6), 1437-1450. https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.6.1437

David, B. ve Turner, J. C. (1999). Studies in self-categorization and minority conversion: The in-group minority in intragroup and intergroup contexts. *British Journal of Social Psychology, 38*(2), 115-134. https://doi.org/10.1348/014466699164086

De Dreu, C. K. W. ve De Vries, N. K. (1996). Differential processing and attitude change following majority versus minority arguments. *British Journal of Social Psychology, 35*(1), 77-90. https://doi.org/10.1111/j.2044-8309.1996.tb01084.x

De Dreu, C. K. W., De Vries, N. K., Gordijn, E. H. ve Schuurman, M. S. (1999). Convergent and divergent processing of majority and minority arguments: Effects on focal and related attitudes. European *Journal of Social Psychology, 29*(2-3), 329-348. https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-0992(199903/05)29:2/3<329::AID-EJSP930>3.0.CO;2-6

De Vries, N. K., De Dreu, C. K. W., Gordijn, E. ve Schuurman, M. (1996). Majority and minority influence: A dual role interpretation. *European Review of Social Psychology, 7*(1), 145-172. https://doi.org/10.1080/14792779643000001

Doms, M. ve Van Avermaet, E. (1980). Majority influence, minority influence and conversion behavior: A replication. *Journal of Experimental Social Psychology, 16*(3), 283-292. https://doi.org/10.1016/0022-1031(80)90071-2

El-Alayli, A., Park, E. S., Messé, L. A. ve Kerr, N. L. (2002). Having to Take a Stand: The Interactive Effects of Task Framing and Source Status on Attitudes. *Group Processes & Intergroup Relations, 5*(3), 233-248. https://doi.org/10.1177/1368430202005003004

Gardikiotis, A. (2011). Minority influence. *Social and Personality Psychology Compass, 5*(9), 679-693. https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2011.00377.x

Gardikiotis, A., Martin, R. ve Hewstone, M. (2005). Group consensus in social influence: Type of consensus information as a moderator of majority and minority influence. *Personality and Social Psychology Bulletin, 31*(9), 1163-1174. https://doi.org/10.1177/0146167205277807

Glick, P., Sakalli-Ugurlu, N., Ferreira, M. C. ve de Souza, M. A. (2002). Ambivalent sexism and attitudes toward wife abuse in Turkey and Brazil. *Psychology of Women Quarterly, 26*(4), 292-297. https://doi.org/10.1111/1471-6402.t01-1-00068

Goodman, J. A., Alexander, M. G., Chizhik, A. W., Chizhik, E. W. ve Eidelman, S. (2010). Indirect influence and divergent thinking as a function of member status and task structure in small groups. *European Journal of Social Psychology, 40*(7), 1184-1199. https://doi.org/10.1002/ejsp.713

Gordijn, E. H., de Vries, N. K. ve de Dreu, C. K. W. (2002). Minority influence on focal and related attitudes: Change in size, attributions, and information processing. *Personality and Social Psychology Bulletin, 28*(10), 1315-1326. https://doi.org/10.1177/014616702236819

Hart, J. W., Stasson, M. F. ve Karau, S. J. (1999). Effects of source expertise and physical distance on minority influence. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice, 3*(1), 81-92. https://doi.org/10.1037/1089-2699.3.1.81

Harvey, O. J. ve Consalvi, C. (1960). Status and conformity to pressures in informal groups. *The Journal of Abnormal and Social Psychology, 60*(2), 182-187. https://doi.org/10.1037/h0044036

Hayashi, Y. (2018). The power of a "maverick" in collaborative problem solving: An experimental investigation of individual perspective‐taking within a group. *Cognitive Science, 42*(S1), 69-104. https://doi.org/10.1111/cogs.12587

Imhoff, R. ve Erb, H-P. (2009). What motivates nonconformity? Uniqueness seeking blocks majority influence. *Personality and Social Psychology Bulletin, 35*(3), 309-320. https://doi.org/10.1177/0146167208328166

Joule, R. V., Mugny, G. ve Pérez, J. A. (1998). When a compliance without pressure strategy fails due to a minority dissenter: A case of "behavioral conversion". *European Journal of Social Psychology, 18*(6), 531-536. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420180607

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu. (2025). *Veriler*. https://kadincinayetlerinidurduracagiz.net (Erişim tarihi: 31 Ekim 2025)

Kelley, H. H. ve Michela, J. L. (1980). Attribution theory and research. *Annual Review of Psychology, 31*(1), 457-501. https://doi.org/10.1146/annurev.ps.31.020180.002325

Kende, J., Reiter, J., Coşkan, C., Doosje, B. ve Green, E. G. T. (2022). The role of minority discrimination and political participation in shaping majority perceptions of discrimination: Two cross-national studies. *Group Processes & Intergroup Relations, 26*(3), 607-628. https://doi.org/10.1177/13684302221075711

Kerr, N. L. (2002). When is a minority a minority? Active versus passive minority advocacy and social influence. *European Journal of Social Psychology, 32*(4), 471-483. https://doi.org/10.1002/ejsp.103

Kim, J.-H. ve Kim, J. (2015). The dynamics of polarization and compromise in conflict situations: The interaction between cultural traits and majority-minority influence. *Communication Monographs, 84*(1), 128-141. https://doi.org/10.1080/03637751.2015.1075655

Kimbal, R. K. ve Hollander, E. P. (1974). Independence in the presence of an experienced but deviate group member. *Journal of Social Psychology, 93*(2), 281-292. https://doi.org/10.1080/00224545.1974.9923162

Koseki, Y. (1989). A study of the influence of deviant minority on visual judgments within a small group. *Japanese Psychological Research, 31*(4), 149-160. https://doi.org/10.4992/psycholres1954.31.149

Kozakaï, T., Moscovici, S. ve Personnaz, B. (1994). Contrary effects of group cohesiveness in minority influence: Intergroup categorization of the source and levels of influence. *European Journal of Social Psychology, 24*(6), 713-718. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420240608

Kruglanski, A. W. ve Webster, D. M. (1991). Group members' reactions to opinion deviates and conformists at varying degrees of proximity to decision deadline and of environmental noise. *Journal of Personality and Social Psychology, 61*(2), 212-225. https://doi.org/10.1037/0022-3514.61.2.212

Legrenzi, P., Butera, F., Mugny, G. ve Perez, J. (1991). Majority and minority influence in inductive reasoning: A preliminary study. *European Journal of Social Psychology, 21*(4), 359-363. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420210408

Lortie-Lussier, M., Lemieux, S. ve Godbout, L. (1989). Reports of a public manifestation: Their impact according to minority influence theory. *The Journal of Social Psychology, 129*(3), 285-295. https://doi.org/10.1080/00224545.1989.9712046

Maass, A. ve Clark, R. D. (1983). Internalization versus compliance: Differential processes underlying minority influence and conformity. *European Journal of Social Psychology, 13*(3), 197-215.https://doi.org/10.1002/ejsp.2420130302

Maass, A. ve Clark, R. D. (1984). Hidden impact of minorities: Fifteen years of minority influence research. *Psychological Bulletin, 95*(3), 428-450. https://doi.org/10.1037/0033-2909.95.3.428

Maass, A., Clark, R. D. ve Haberkorn, G. (1982). The effects of differential ascribed category membership and norms on minority influence. *European Journal of Social Psychology, 12*(1), 89-104. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420120107

Maass, A., Volpato, C. ve Mucci-Faina, A. (1996). Social influence and the verifiability of the issue under discussion: Attitudinal versus objective items. *British Journal of Social Psychology, 35*(1), 41-52. https://doi.org/10.1111/j.2044-8309.1996.tb01080.x

Mackie, D. M. (1987). Systematic and nonsystematic processing of majority and minority persuasive communications. *Journal of Personality and Social Psychology, 53*(1), 41-52. https://doi.org/10.1037/0022-3514.53.1.41

Mackie, D. M., Gastardo-Conaco, M. C. ve Skelly, J. J. (1992). Knowledge of the advocated position and the processing of in-group and out-group persuasive messages. *Personality and Social Psychology Bulletin, 18*(2), 145-151. https://doi.org/10.1177/0146167292182005

Martin, R. (1988a). Ingroup and outgroup minorities: Differential impact upon public and private responses. *European Journal of Social Psychology 18*(1), 39-52. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420180104

Martin, R. (1988b). Minority influence and "trivial" social categorization. *European Journal of Social Psychology 18*(5), 465-470. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420180508

Martin, R. (1988c). Minority influence and social categorization: A replication. *European Journal of Social Psychology, 18*(4), 369-373. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420180407

Martin, R. (1996). Minority influence and argument generation. *British Journal of Social Psychology, 35*(1), 91-103. https://doi.org/10.1111/j.2044-8309.1996.tb01085.x

Martin, R., Gardikiotis, A. ve Hewstone, M. (2002). Levels of consensus and majority and minority influence. *European Journal of Social Psychology, 32*(5), 645-665. https://doi.org/10.1002/ejsp.113

Martin, R. ve Hewstone, M. (2003). Majority versus minority influence: When, not whether, source status instigates heuristic or systematic processing. *European Journal of Social Psychology, 33*(3), 313-330. https://doi.org/10.1002/ejsp.146

Martin, R. ve Hewstone, M. (Ed.) (2010). Introduction: Theory and research on minority influence. *Minority Influence and Innovation: Antecedents, Processes, and Consequences* içinde (s. 5). Psychology Press.

Martin, R., Hewstone, M. ve Martin, P.Y. (2003). Resistance to persuasive messages as a function of majority and minority source status. *Journal of Experimental Social Psychology, 39*(6), 585-593. https://doi.org/10.1016/S0022-1031(03)00037-4

Martin, R., Hewstone, M. ve Martin, P.Y. (2007). Systematic and heuristic processing of majority- and minority-endorsed messages: The effects of varying outcome relevance and levels of orientation on attitude and message processing. *Personality and Social Psychology Bulletin, 33*, 43-56. https://doi.org/10.1177/0146167206294251

Martin, R., Hewstone, M. ve Martin, P. Y. (2008). Majority versus minority influence: The role of message processing in determining resistance to counter-persuasion. *European Journal of Social Psychology, 38*(1), 16-32. https://doi.org/10.1002/ejsp.426

McLeod, P. L., Baron, R. S., Marti, M. W. ve Yoon, K. (1997). The eyes have it: Minority influence in face-to-face and computer-mediated group discussion. *Journal of Applied Psychology, 82*(5), 706-718. https://doi.org/10.1037/0021-9010.82.5.706

Moral-Toranzo, F., Canto-Ortiz, J. ve Gómez-Jacinto, L. (2007). Anonymity effects in computer-mediated communication in the case of minority influence. *Computers in Human Behavior, 23*(3), 1660-1674. https://doi.org/10.1016/j.chb.2005.09.002

Mortensen, C. R., Neel, R., Cialdini, R. B., Jaeger, C. M., Jacobson, R. P. ve Ringel, M. M. (2019). Trending norms: A lever for encouraging behaviors performed by the minority. *Social Psychological and Personality Science, 10*(2), 201-210. https://doi.org/10.1177/1948550617734615

Moscovici, S. (1980). Toward a theory of conversion behavior. *Advances in Experimental Social Psychology, 13*, 209-239. https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60133-1

Moscovici, S. ve Doms, M. (1982). Compliance and conversion in a situation of sensory deprivation. *Basic and Applied Social Psychology, 3*(2), 81-94. https://doi.org/10.1207/s15324834basp0302_1

Moscovici, S. ve Lage, E. (1976). Studies in social influence: III. Majority versus minority influence in a group. *European Journal of Social Psychology, 6*(2), 149-174. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420060202

Moscovici, S. ve Lage, E. (1978). Studies in social influence: IV. Minority influence in a context of original judgments. *European Journal of Social Psychology, 8*(3), 349-365. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420080307

Moscovici, S., Lage, E. ve Naffrechoux, M. (1969). Influence of a consistent minority on the responses of a majority in a color perception task. *Sociometry, 32*(4), 365-380. https://doi.org/10.2307/2786541

Moscovici, S. ve Personnaz, B. (1980). Studies in social influence: V. Minority influence and conversion behavior in a perceptual task. *Journal of Experimental Social Psychology, 16*(3), 270-282. https://doi.org/10.1016/0022-1031(80)90070-0

Moscovici, S. ve Personnaz, B. (1986). Studies on latent influence by the spectrometer method I: The impact of psychologization in the case of conversion by a minority or a majority. *European Journal of Social Psychology, 16*(4), 345-360. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420160404

Moscovici, S. ve Personnaz, B. (1991). Studies on latent influence by the spectrometer method VI: Is Lenin orange or red? Imagery and social influence. *European Journal of Social Psychology, 21*(2), 101-118. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420210202

Moskowitz, G. B. (1996). The mediational effects of attributions and information processing in minority social influence. *British Journal of Social Psychology, 35*(1), 47-66. https://doi.org/10.1111/j.2044-8309.1996.tb01082.x

Mucchi-Faina, A. ve Cicoletti, G. (2006). Divergence vs. ambivalence: Effects of personal relevance on minority influence. *European Journal of Social Psychology, 36*(1), 91-104. https://doi.org/10.1002/ejsp.278

Mucchi-Faina, A., Maass, A. ve Volpato, C. (1991). Social influence: The role of originality. *European Journal of Social Psychology, 21*(3), 183-197. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420210302

Mucchi-Faina, A. ve Pagliaro, S. (2008). Minority influence: The role of ambivalence toward the source. *European Journal of Social Psychology, 38*(4), 612-623. https://doi.org/10.1002/ejsp.486

Mugny, G. (1982). *The power of minorities.* Academic Press.

Mugny, G. (1984). Compliance, conversion and the Asch paradigm. *European Journal of Social Psychology, 14*(4), 353-368. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420140402

Mugny, G. ve Papastamou, S. (1980). When rigidity does not fail: Individualization and psychologization as resistances to the diffusion of minority innovation. *European Journal of Social Psychology, 10*(1), 43-61. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420100104

Mugny, G. ve Papastamou, S. (1982). Minority influence and psycho-social identity. *European Journal of Social Psychology, 12*(4), 379-394. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420120405

Mugny, G., Sanchez-Mazas, M., Roux, P. ve Pérez, J. A. (1991). Independence and interdependence of group judgments: Xenophobia and minority influence. *European Journal of Social Psychology, 21*(3), 213-223. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420210304

Nemeth, C. J. (1986). Differential contributions of majority and minority influence. *Psychological Review, 93*(1), 23-32. https://doi.org/10.1037/0033-295X.93.1.23

Nemeth, C. J. ve Brilmayer, A. G. (1987). Negotiation versus influence. *European Journal of Social Psychology,17*(1), 45-56. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420170105

Nemeth, C. J. ve Kwan, J. L. (1985). Originality of word associations as a function of majority vs. minority influence. *Social Psychology Quarterly, 48*(3), 277-282. https://doi.org/10.2307/3033688

Nemeth, C. J. ve Kwan, J. L. (1987). Minority influence, divergent thinking and detection of correct solutions. *Journal of Applied Social Psychology, 17*(9), 788-799. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.1987.tb00339.x

Nemeth, C. J., Swedlund, M. ve Kanki, B. (1974). Patterning of the minority responses and their influence on the majority. *European Journal of Social Psychology, 4*(1), 53-64. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420040104

Nemeth, C. ve Wachtler, J. (1973). Consistency and modification of judgment. *Journal of Experimental Social Psychology, 9*(1), 65-79. https://doi.org/10.1016/0022-1031(73)90063-2

Nemeth, C. ve Wachtler, J. (1974). Creating the perceptions of consistency and confidence: A necessary condition for minority influence. *Sociometry, 37*(4), 529-540. https://doi.org/10.2307/2786425

Nemeth, C. J. ve Wachtler, J. (1983). Creative problem solving as a result of majority vs minority influence. *European Journal of Social Psychology, 13*(1), 45-55. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420130103

Nemeth, C., Wachter, J. ve Endicott, J. (1977). Increasing the size of the minority: Some gains and some losses. *European Journal of Social Psychology, 7*(1), 15-27. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420070103

Ng, K. Y. ve Van Dyne, L. (2001). Individualism–collectivism as a boundary condition for effectiveness of minority influence in decision making. *Organizational Behavior and Human Decision Processes, 84*(2), 198-225. https://doi.org/10.1006/obhd.2000.2927

Paicheler, G. (1976). Norms and attitude change I: Polarization and style of behaviour. *European Journal of Social Psychology, 6*(4), 405-427. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420060402

Paicheler, G. (1977). Norms and attitude change II: The phenomenon of bipolarization. *European Journal of Social Psychology, 7*(1), 5-14. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420070102

Paicheler, G. (1979). Polarization of attitudes in homogeneous and heterogeneous groups. *European Journal of Social Psychology, 9*(1), 85-96. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420090107

Papastamou, S. ve Mugny, G. (1990). Synchronic consistency and psychologization in minority influence. *European Journal of Social Psychology, 20*(2), 85-98. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420200202

Park, G. ve DeShon, R. P. (2010). A multilevel model of minority opinion expression and team decision-making effectiveness. *Journal of Applied Psychology, 95*(5), 824-833. https://doi.org/10.1037/a0019939

Pérez, J. A. ve Mugny, G. (1987). Paradoxical effects of categorization in minority influence: When being an outgroup is an advantage. *European Journal of Social Psychology, 17*(2), 157-169. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420170204

Personnaz, B. (1981). Study in social influence using the spectrometer method: Dynamics of the phenomena of conversion and covertness in perceptual responses. *European Journal of Social Psychology, 11*(4), 431-438. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420110407

Peterson, R. S. ve Nemeth, C. J. (1996). Focus versus flexibility: Majority and minority influence can both improve performance. *Personality and Social Psychology Bulletin, 22*(1), 14-23. https://doi.org/10.1177/0146167296221002

Prislin, R. (2022). Minority influence: An agenda for study of social change. *Frontiers in Psychology, 13*, 911654. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.911654

Prislin, R., Davenport, C., Xu, Y., Moreno, R., Honeycutt, N. (2018). From marginal to mainstream and vice versa: Leaders' valuation of diversity while in the minority versus majority. *Journal of Social Issues, 74*(1), 112-128. https://doi.org/10.1111/josi.12259

Prislin, R., Limbert, W. M. ve Bauer, E. (2000). From majority to minority and vice versa: The asymmetrical effects of losing and gaining majority position within a group. *Journal of Personality and Social Psychology, 79*(3), 385-397. https://doi.org/10.1037/0022- 3514.79.3.385

Ross, L. (1977). The intuitive psychologist and his shortcomings: Distortions in the attribution process. L. Berkowitz (Ed.), *Advances in experimental social psychology* içinde (Vol.10, ss. 173–220). Academic Press.

Sah, Y. J. ve Peng, W. (2023). Context-dependent online social influence: Effect of majority and minority comments on posters and lurkers. *Social Science Computer Review, 41*(4), 1316-1335. https://doi.org/10.1177/08944393211070527

Sakallı, N. (2001a). Kadın hakları Farklı terimler farklı tutumlar. *Tecrübi Psikoloji Çalışmaları, 22*, 1-13.

Sakallı, N. (2001b). Sosyal etkiler: Kim kimi nasıl etkiler. İmge Kitabevi Yayınları

San Martin, A., Swaab, R., Sinaceur, M. ve Vasiljevic, D. (2015). The double-edge impact of future expectations in groups: Minority influence depends on minorities' and majorities' expectations to interact again. *Organizational Behavior and Human Decision Making, 128*, 49-60. https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2015.03.002

Schakelford, S., Wood, W. ve Worchel, S. (1996). Behavioral styles and the influence of women in mixed sex-groups. *Social Psychology Quarterly, 59*(3), 284-293. https://doi.org/10.2307/2787024

Shuper, P. A. ve Sorrentino, R. M. (2004). Minority versus majority influence and uncertainty orientation: Processing persuasive messages on the basis of situational expectancies. *The Journal of Social Psychology, 144*(2), 127-147. https://doi.org/10.3200/SOCP.144.2.127-148

Sinaceur, M., Thomas-Hunt, M. C., Neale, M. A., O'Neill, O. A. ve Haag, C. (2010). Accuracy and perceived expert status in group decisions: When minority members make majority members more accurate privately. *Personality and Social Psychology Bulletin, 36*(3), 423-437. https://doi.org/10.1177/0146167209353349

Smith, C. M. (2008). Adding minority status to a source of conflict: An examination of influence processes and product quality in dyads. *European Journal of Social Psychology, 38*(1), 75-83. https://doi.org/10.1002/ejsp.423

Smith, C. M., Dykema-Engblade, A., Walker, A., Niven, T. S. ve McGough, T. (2000). Asymmetrical social influence in freely interacting groups discussing the death penalty: A shared representations interpretation. *Group Processes and Intergroup Relations, 3*(4), 387-401. https://doi.org/10.1177/1368430200003004004

Storms, M. D. (1973). Videotape and the attribution process: Reversing actors' and observers' points of view. *Journal of Personality and Social Psychology, 27*(2), 165-175. https://doi.org/10.1037/h0034782

Summers, G. ve Feldman, N. S. (1984). Blaming the victim versus blaming the perpetrator: An attributional analysis of spouse abuse. *Journal of Social and Clinical Psychology, 2*(4), 339-347. https://doi.org/10.1521/jscp.1984.2.4.339

Tomasetto, C., Mucci-Faina, A., Alparone, F. R. ve Pagliaro, S. (2009). Differential effects of majority and minority influence on argumentation strategies. *Social Influence, 4*(1), 33-45.https://doi.org/10.1080/15534510802257510

Tajfel, H. (Ed.) (1978). *Differentiation Between Social Groups: Studies in the Social Psychology of Intergroup Relations.* Academic Press.

Tajfel, H. ve Turner, J. C. (1979). An intergrative theory of intergroup conflict. W. G. Austin ve S. Worchel (Ed.), *The Social Psychology of Intergroup Relations* içinde (ss. 33-47). Brooks/Cole.

Trost, M. R., Maass, A. ve Kenrick, D. T. (1992). Minority influence: Personal relevance biases cognitive processes and reverses private acceptance. *Journal of Experimental Social Psychology, 28*(3), 234-254. https://doi.org/10.1016/0022-1031(92)90054-N

Twenge, J. M. ve Zucker, A. N. (1999). What is a feminist? Evaluations and stereotypes in closed- and open-ended responses. *Psychology of Women Quarterly, 23*(3), 591-605. https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.1999.tb00383.x

Tversky, A. ve Kahneman, D. (1973). Availability: A heuristic for judging frequency and probability. *Cognitive Psychology, 5*(2), 207-232. https://doi.org/10.1016/0010-0285(73)90033-9

Üzümçeker, E. ve Akfırat, S. (2018). Kadın cinayetlerine yönelik atıfların cinsiyet grubuyla özdeşleşme, çelişik duygulu cinsiyetçilik ve siyasi ideolojilerle ilişkisi. *Psikoloji Çalışmaları, 38*(1), 1-32. https://doi.org/10.26650/SP372013

Van Dyne, L. ve Saavedra, R. (1996). A naturalistic minority influence experiment: Effects of divergent thinking, conflict and originality in work-groups. *British Journal of Social Psychology, 35*(1), 151-167. https://doi.org/10.1111/j.2044-8309.1996.tb01089.x

Vernet, J. P. ve Butera, F. (2003). Guilt for cryptomnesia moderates attitudes towards feminists. *New Review of Social Psychology, 2*, 16-20.

Vernet, J. P. ve Butera, F. (2005). Women, women rights and feminist movements. *Social Science Information, 44*(1), 175-188. https://doi.org/10.1177/0539018405050465

Vernet, J.-P., Vala, J., Amâncio, L. ve Butera, F. (2009). Conscientization of social cryptomnesia reduces hostile sexism and rejection of feminists. *Social Psychology, 40*(3), 130-137. https://doi.org/10.1027/1864-9335.40.3.130

Vernet, J. P., Vala, J. ve Butera, F. (2011). Can men promote feminist movements?: Outgroup influence sources reduce attitude change toward feminist movements. *Group Processes & Intergroup Relations, 14*(5), 723-733. https://doi.org/10.1177/1368430210398013

Volpato, C., Maass, A., Mucchi-Faina, A. ve Vitti, E. (1990). Minority influence and social categorization. *European Journal of Social Psychology, 20*(2), 119-132. https://doi.org/10.1002/ejsp.2420200204

Wood, W., Pool, G. J., Leck, K. ve Purvis, D. (1996). Self-definition, defensive processing, and influence: The normative impact of majority and minority groups. *Journal of Personality and Social Psychology, 71*(6), 1181-1193. https://doi.org/10.1037/0022-3514.71.6.1181

Wood, W., Lundgren, S., Ouellette, J. A., Busceme, S. ve Blackstone, T. (1994). Minority influence: A meta-analytic review of social influence processes. *Psychological Bulletin, 115*(3), 323-345. https://doi.org/10.1037/0033-2909.115.3.323

Yamawaki, N., Ostenson, J. ve Ryan Brown, C. (2009). The functions of gender role traditionality, ambivalent sexism, injury, and frequency of assault on domestic violence perception: A study between Japanese and American college students. *Violence Against Women, 15*(9), 1126-1142. https://doi.org/10.1177/1077801209340758

Ekler

Ek 1

Videolarda Kullanılan Senaryo

Kadın 1 / Erkek 1: Bence cinayet değil, intihar. Çünkü haberin başlığı iddiaya göre diyor zaten. Birincisi, kanıt yok. İkincisi, kadının vücudunda bir darp izi ya da bir cisimle açılmış bir yara izi, düşmeden oluşabilecek herhangi bir iz yok. Tamamen düşmeye bağlı bir ölümle sonuçlanmış bir olay var karşımızda.

Kadın 2 / Erkek 2: Dokuzuncu kattan düşüyor bir de. Bence de intihar.

Kadın 1 / Erkek 1: Aynen dokuzuncu kattan düşüyor. Ölmesi için yeterli bence yani 9.kat oldukça yüksek. Bir de olayın ardından kapıyı çalıyorlar. Evde birinin var olup olmadığını da bilmiyorlar. Yani tamamen muallak. O yüzden evde yaşayan adamı sırf erkek diye veya kadını bir kere rahatsız etti diye adamın onu öldürdüğünü düşünemeyiz. Bu çok büyük bir önyargı.

Azınlık Kadın /Azınlık Erkek: Vücudunda herhangi bir darp izi vs yok diye de intihar ettiğini düşünemeyiz ki ben olayın cinayet olduğunu düşünüyorum. Daha önce başına gelen rahatsız edici davranış her ne ise, bu her zaman fiziksel taciz olmak zorunda değil. Psikolojik olarak da rahatsız edici şeyler yapmış olabilir adam ona. Ve yine vücudunda iz bırakmayacak aynı şeyler başına gelmiş olabilir. Tabi ki bir insanı hapse atmak, cinayet suçlususun demek o kadar kolay değil. Bir sürü ispatının olması gerekiyor.

Kadın 2 / Erkek 2: Bu olayda çok fazla bilinmez var. Olay esnasına adamın orada olup olmadığı bilinmiyor. Adama sorulunca cevap alınabilir mi belli değil.

Azınlık Kadın /Azınlık Erkek: Ama olayın arkasındaki işaretlere bakmamız gerekiyor. Sadece kadının tanıdıklarına anlattıklarına bakarsak adam kadını rahatsız ediyor. İşe de çeşitli mecburiyetler dolayısıyla gönülsüzce gidiyor. Bu olayı tüm açıklığıyla ortaya çıkarabilecek tek kişi de ölmüş durumda. O yüzden bunun peşine biraz daha fazla düşmek gerekiyor. Bu kadar kolay cinayet değil, intihardır da denmemeli. *(Zaten bir kadın hakları savunucusu olarak benim mağdur olan kadını suçlayarak bu olay intihardır demem de beklenemez. Pek çok şüpheli kadın ölümlerinde olduğu gibi bunda da olayın cinayet olduğu anlaşılacaktır.)

Kadın 3 / Erkek 3: Ama elimizdeki veriler yani kadın 36 yaşında, İstanbul'da yaşıyor, temizliğe gitmek zorunda ve memnun değil gittiği yerden. İşvereninden memnun değil. Hayatının onun açısından iyi gitmediğini tahmin de edebileceğimiz çok fazla veri var. Buna son vermeyi istemesi, doğal bir sonuç olabilir aslında maalesef. Bilemeyiz evet. Elimizde cinayet açısından da intihar açısından da hiçbir kanıt yok ama kadının hayatını düşündüğümüzde bir sürü haklı gerekçe bulabiliriz intihar ettiğine dair. En azından ben intihar ettiğini düşünüyorum.

Kadın 1 / Erkek 1: Bunun yanında şunu da söyleyebiliriz. Yani burada bir iddia var yakınlarının söylediği, daha öncesinde taciz edildiğine dair. Ama bu gerçek de olmayabilir. Yakınları yalan söylüyor olabilir ya da yakınları doğru söylüyordur ama kadın onlara bir yalan beyanda bulunmuş olabilir. Bunu da aslında şöyle yorumlayabiliriz, kadının psikolojik sorunları olduğunu da düşünebiliriz. Bu sorunlardan intihar edip kurtulmak istemiştir.

Kadın 2 / Erkek 2: Evet. Pek çok psikolojik rahatsızlık intihara sebep olabiliyor. Yani bu durum bu yalanları söylemesine sebep olacak ve onu intihara sürükleyecek bir psikolojik rahatsızlığının varlığının da göstergesi olabilir. Yani bu rahatsızlık yakınlarına yalan söylemesini de açıklar.

Azınlık Kadın /Azınlık Erkek: Evet kadın cinayetlerinde genelde kadınların psikolojik problemi olduğu ve bu nedenle intihar olduğu iddia ediliyor ama olay gerçekten araştırıldığında öyle olmadığı ortaya çıkıyor, gerçekten dürüstçe araştırıldığında.

Kadın 3 / Erkek 3: Ama burada zaten yere düştüğündeki ve hem düştüğü yerdeki hem de zemindeki bulgulara bakıldığında araştırılıyor yani aslında bu bir araştırma. Sonuçta kanıtlar orada ve cinayet için herhangi bir iz yok. Mesela komşulardan gelen bir şey yok. Bir bağrışma, şikayet yok. Bu psikolojik rahatsızlığın çok büyük bir şey olmasına da gerek yok bence. Sadece bir dayanıksızlık da olabilir. Belki tahammülsüzlük de olabilir artık yaşadığı hayata dair.

Kadın 2 / Erkek 2: Bir de zaten işinden mutsuz olduğunu söylüyor ve aslında bir temizlik işçisi. Adam da rahatsız ediyor. O zaman bu işi bırakıp rahatlıkla başka bir temizlik işi de bulabilirdi. O yüzden de biraz cinayet olduğunu düşünmek zor oluyor bence.

Kadın 3 / Erkek 3: Aynen öyle. Zaten adam kadını öldürmeye kalksaydı kadın en azından kendini savunmak için bağırıp çağırırdı ve bu komşuları tarafından duyulurdu.

Azınlık Kadın /Azınlık Erkek: Kadının kendini savunmak için bağırmaması, çağırmaması, feryat etmemesi bunun bir cinayet olmadığı anlamına gelmiyor. Ki bu durum pek çok yerde bu şekilde savunuluyor. Kadın kendini savunmadı, kadın bağırmadı, çağırmadı, işe gitmeye devam etti. O zaman bunu istiyordu. Suçlanan taraf genelde kadın oluyor. Geçim sıkıntısı sebebiyle işe gitmek zorunda olan bir kadından söz ediyoruz burada ve adamın kendisini rahatsız ettiğini biliyoruz. Sırf bu bilgi bile olayın cinayet olduğuna işaret ediyor. Şüpheli kadın ölümlerine dair sıkça balkondan düştü, pencereden düştü gibi haberler duyuyoruz. Bu şekilde vücudunda herhangi bir yara, darp izi bırakmadan sadece iterek öldürebiliyorlar. Her ne hikmetse de rahatsız edildikleri kişilerin evlerinde ölü bulunuyorlar. Bu eş olur, sevgili olur, işvereni olur... Kadını suçlamak yerine olayın iç yüzü gerçekten araştırıldığında ortada bir cinayet olduğu ortaya çıkacaktır.

Kadın 2 / Erkek 2: Tamam, camları silerken düştüğüne dair bir bulgu yok. Yani iş kazası değil. Haberde de intihar mı yoksa cinayet mi olduğu araştırılıyor deniyor zaten. İşinden mutsuz olduğu, evde kimin olduğu bilinmediği ve vücudunda herhangi bir fiziksel ize rastlanmadığı için intihar daha olası bir seçenek bence.

*Parantez içindeki cümle kadın hakları savunmasının olduğu koşullarda eklenmiştir.

Ek 2

Senaryo

İstanbul'da Şüpheli Kadın Ölümü: İntihar mı, cinayet mi?

İstanbul'da meydana gelen olayda, iddiaya göre, Berna Akyaka temizliğe gittiği apartmanın 9'uncu katından yere düştü. Kadının yerde yattığını görenler, 112 Acil Çağrı Merkezi'ni arayıp, bilgi verdi. İhbar üzerine bölgeye polis ve sağlık ekipleri sevk edildi. İlk belirlemelere göre, vücudunda herhangi bir yara ve darp izine rastlanmayan 36 yaşındaki kadının düştüğü yerde hayatını kaybettiği tespit edildi.

Yakınları, Berna Akyaka'nın işinden mutsuz olduğunu ve temizliğe gittiği adamın kendisini rahatsız ettiğini ancak geçim sıkıntısı yaşadığı için çalışmak zorunda olduğunu belirtti. Apartman sakinleri ise acil çağrı merkezini aradıktan sonra kapı zillerini çaldıklarını ve olayın gerçekleştiği sırada evde kimin olup olmadığını bilmediklerini belirtti.

Olay yeri inceleme ekipleri ve Cumhuriyet Savcısı kadının düştüğü pencere ve yerde incelemelerde bulundu. Olayın intihar mı yoksa cinayet mi olduğu araştırılıyor.